

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MƏDƏNİYYƏT VƏ TURİZM
NAZİRLİYİ**

**F. KÖÇƏRLİ ADINA RESPUBLİKA UŞAQ KİTABXANASI
ELMİ-METODİKA ŞÖBƏSİ**

**XXI əsr gənclərin əsridir.
(21 Feval – gənclər Günü və beynəlxalq gənclər gününə həsr
olunmuş metodiki vəsait)**

Bakı - 2011

Giriş.

Gənclər tarixin bütün dövrlərində inkişafın hərəkətverici qüvvəsi olub. Onların gücündən səmərəli istifadə olunanda ölkə də tərəqqi edir, insanların həyata baxışı da təzələnir, dövlət idarəçiliyinin, iqtisadiyyatın mədəniyyətin inkişafına rəvac verən mühüm işlər görülür. 1998-ci ildə Lissabonda keçirilən beynəlxalq konfransda hər il avqustun 12-nin dünyada Gənclər günü kimi qeyd olunması qərara alınıb. Ölkəmizdə isə “Gənclər günü” hər il fevral ayının 2-sində qeyd olunur.

1990-cı illərin əvvəllərində dövlət müstəqilliyini yenidən əldə etmiş respublikamızda mürəkkəb ictimai-siyasi proseslər cərəyan edir, dövlətçiliyimizə xələl gətirən, onun ərazi bütövlüyünün pozulmasına çalışan qüvvələr, separatçı mövqedən çıxış edir, Ermənistan tərəfindən torpaqlarımız işğal olunurdu. Yaranmış gərgin vəziyyət, Dağlıq Qarabağda ermənilərin törətdikləri vəhşiliklər və cəbhədəki uğursuzluqlar gənclərimizi də ruh düşkünlüyünə, bədbin əhvalruhiyyəyə sövq etmişdi. Dövlət müstəqilliyimizin əldə olunmasında müstəsna rol oynamış, xalq hərəkətinin önündə gedərək azadlıq və müstəqillik ideyalarının daşıyıcıları olmuş, Vətənin müdafiəsi torpaqlarımızın qorunması uğrunda yüzlərlə şəhid vermiş gənclərimiz diqqətdən kənar qalmışdılar. Məhz belə bir vaxtda gənclərin strateji dövlət maraqlarının təminatçısı olduğunun dərk edilməsi və onlarla yeni məzmununda iş aparılması, dövlət siyasətinin həyata keçirilməsi olduqca vacib idi. Belə bir tarixi şəraitdə Azərbaycan xalqının tələbi və iradəsi ilə yeni hakimiyyətə qayıdan möhtərəm Prezidentimiz Heydər Əliyevin apardığı uğurlu daxili və xarici siyasət gənclərlə iş sahəsində də ciddi dönüş yaratmağa imkan verdi. Gənclərə qayğı gündən-günə artdı. Onlara etimad göstərilməyə, məsul vəzifələrdə çalışmalarına şərait və imkan yaradıldı. Gənclərin ixtisaslarının artırılmasına, çalışdıqları sahələr üzrə təkmilləşdirilmələrinə, inkişaf etmiş demokratik ölkələrin təcrübələrinə yiyələnmələrinə qayğı göstərildi.

Azərbaycan Respublikasının prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan gəncliyinin inkişafına hər zaman böyük qayğı ilə yanaşmışdır. Belə ki, idmanımızın inkişafı da məhz onun sayəsində mümkün olmuşdur. Bütün bunlar dövlətin gənclərimizə qayğısının nəticəsidir. 1999-cu il iyulun 29-da ümummilli lider Heydər Əliyev “Dövlət gəncləri siyasəti haqqında” fərman imzalamışdır. Bu fərmanla geniş tədbirlər planı həyata keçirilməyə başlandı. 2002-ci il aprelin 9-da “Gənclər siyasəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul edildi. Qanunda gənclər siyasətinin məqsəd və prinsipləri, onun həyata keçirilməsində dövlətin vəzifələri, bu siyasətin əsas istiqamətləri, həyata keçirilməsinin təşkilatı, maddi və maliyyə təminatı və digər məsələlər konkret əksini tapıb. Bu istiqamətdə aparılan məqsədyönlü işlər nəticəsində dövlət-gənclər siyasətinin normativ hüquqi bazası formalaşmışdır. Respublika gənclərinin II forumundan sonra uşaq və gənclərin problemlərinin həllinə, hüquqlarının müdafiəsinə yönəldilmiş 3 qanun qəbul edilib. Respublikamız bu sahədə bir sıra hüquqi konvensiyaya qoşulub. Bütün bunlar bir daha sübut edir ki, gənclər siyasəti ölkəmizdə çox uğurla həyata keçirilir və o, ölkə rəhbərinin daimi nəzarətindədir. Odur ki, bu gün Azərbaycanda 170-ə yaxın gənclər təşkilatı fəaliyyət göstərməkdədir. Dövlət gənclər siyasətinin uğurla

həyata keçirilməsi, onlara qayğı və diqqətin müntəzəm artırılması həyatımızın bütün sahələrində özünü göstərir. Gənclərimiz də öz növbəsində ölkə başçımızın onlara olan etimadlarını doğruldu. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin dediyi kimi, Azərbaycan gəncləri "... sağlam düşüncəli gənclərdir, vətənpərvər gənclərdir, xalqını, millətini sevən gənclərdir." İnənirik ki, bu gənclik böyük azərbaycanlı Heydər Əliyevin ideyalarını ölkəmizin başçısı İlham Əliyevin rəhbərliyi altında gerçəkləşdirəcək, inkişaf etdirəcək daha işıqlı gələcəyə aparacaq.

Keçiriləcək tədbirlər.

2 fevral 1997-ci ildən bu günə qədər hər ilin bu günü Azərbaycanda Gənclər günü kimi qeyd olunur. Azərbaycan Respublikası gənclərinin I forumu ilk dəfə 1996-cı ilin 2 fevralında keçirilmişdir. 1997-ci ildən fevralın 2-si ümumilli liderimiz Heydər Əliyevin sərəncamı ilə “Azərbaycan Gəncləri Günü” elan olunub. Dövlət Statistika Komitəsinin verdiyi məlumatlara görə, bu ilin əvvəlinə ölkə əhalisinin 2,8 milyon nəfərini və ya 31 faizini 14-29 yaşında olan gənclər təşkil edir. Onların 49 faizi kişi, 51 faizi isə qadınlardır. 14 ildir qeyd etdiyimiz Gənclər Günü MDB məkanında və Şərqi Avropa ölkələri arasında ilk dəfə olaraq Azərbaycanda qeyd olunub. Azərbaycanda Gənclər günü qeyd olunandan sonra digər MDB ölkələrində və Şərqi Avropa dövlətlərində də bu gün qeyd olunmağa başlanmışdır. Dünyada isə yalnız 1999-cu ildə BMT-nin qərarı ilə avqustun 12-si “Gənclər gü-nü” elan edilib. 1997-ci ildən etibarən ölkəmizdə gənclərin hüququnu müdafiə edən, onların inkişafına yönələn bir sıra qərar və sərəncamlar qəbul edilmişdir.

Onu da qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 17 aprel 2006-cı il tarixli 1414 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Xüsusi istedadla malik olan uşaqların (gənclərin) yaradıcılıq potensialının inkişafı üzrə Dövlət Proqramı (2006-2010-cu illər)" xüsusi əhəmiyyətə malik tarixi bir sənəddir. İctimaiyyət tərəfindən rəğbətlə qarşılanan bu proqram ümumtəhsil məktəblərimizdəki istedad və qabiliyyəti ilə seçilən şagirdlərin səmərəli təhsil almalarına, şəxsiyyət kimi formalaşmalarına, düzgün peşə seçmələrinə şərait yaradır. Bu sərəncama əsaslanaraq kitabxanalarımız gənclərimizin xüsusi maraq və meyillərinin aşkar edilməsini nəzərdə tutan müəyyən tədbirlər görə bilər. Həmin tədbirlər aşağıdakı problemləri əhatə etməlidir:

1. Gənclərin təşəbbüslərinin dəstəklənməsi;
2. Gənclərin asudə vaxtının səmərəli təşkil olunması;
3. Gənclərə vətənpərvərlik hissinin aşılması;
4. Gənclərin sağlamlığının qorunması məqsədilə onların zərərli vərdislərdən uzaqlaşdırılması üçün tədbirlərin görülməsi;
5. Yaradıcı gənclərin üzə çıxardılması;

Müasir dövrdə kitabxanalarda gənclərin bir sıra problemlərinin aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görülməlidir. Belə ki, bir sıra problemlərlə əlaqədar kitabxanalarımızda aksiyaların, gənclərlə görüşlərin və müəyyən tədbir planlarının həyata keçirilməsi məqsədə müvafiq olardı:

1. Müəyyən səbəblərdən gənclərin təhsildən yayınmasının qarşısını almaq və onlarda təhsilə maraq artırmaq məqsədilə onlarla görüşlərin keçirilməsi.
2. Qaçqın və məcburi köçkün gənclər üçün müasir informasiya kommunikasiya texnologiyalarına həsr olunmuş təlim proqramının təşkili və internet aksiyalarının keçirilməsi.
3. Gənclərin sağlamlığının qorunması və onlar arasında AIDS-in törətdiyi fəsadlar haqqında geniş maarifçilik işi aparmaq.

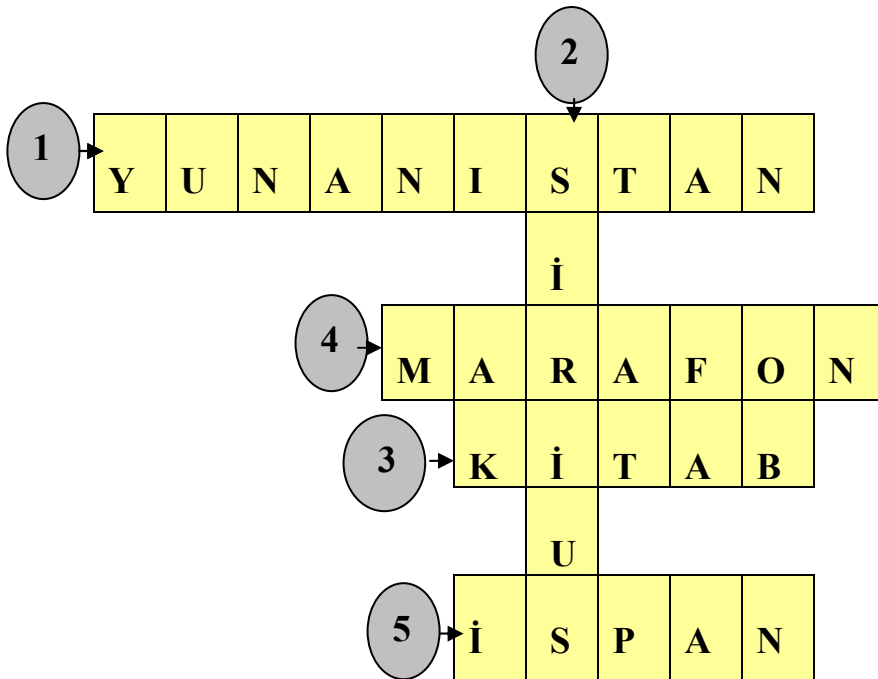
4. Gənclərimizi ziyanlı vərdişlərdən (narkotik, alkoqol, popiros) yayındırmaq məqsədilə aksiyaların təşkili.

5. Gənclərin mütaliəsinin düzgün istiqamətləndirilməsi məqsədilə kitabxanalarda xüsusi proqramların təşkil edilməsi, informasiya və məsləhət xidmətinin həyata keçirilməsi.

Gənclər arasında iş aparan zaman kitabxanaçılar onları aşağıdakı müəyyən qruplara ayıraraq öz işlərini istiqamətləndirə bilirlər. Bu məqsədlə yüksək intellektli və yaradıcılıq qabiliyyətli gəncləri aşkarlayıb onlarla iş aparmaq olar.

Xüsusi qabiliyyətli gənclərin əsas fərqləndirici xüsusiyyəti ondadır ki, onların düşünmə tərzini heç kimə oxşar olmayan, qeyri-standart və orijinal olur. Xüsusi qabiliyyətli gənclər, bir qayda olaraq, güclü yumor hissi ilə də fərqlənir və geniş müşahidə qabiliyyətinə malik olurlar. Bunu nəzərə alaraq kitabxanaların nəzdində gənclər üçün “Şən və hazırcavablar” klubu təşkil etmək olar.

Gənclərimizin intellektual səviyyələrinin yüksəldilməsi, onların dünyagörüşünün artırılması əsas məsələlərdən biridir. Ölkəmizdə bir sıra intellektual gənclər klubları fəaliyyət göstərməkdədir. Yaxşı olardı ki, kitabxanalarda da intellektual klublar təşkil olunar və vaxtaşırı həmin klubların yarışları təşkil olunardı. Hər cavab tapıldıqca aparıcı düzgün cavabı həmin qarafalara yazır. Oyunda iştirakçılara təqdim etmək məqsədilə hazırlamış olduğumuz sualları sizə təqdim edirik. Oyunun maraqlı təşkil olunması məqsədilə verilən cavablar damalar daxilində bir-birindən asılı formada lövhədə əks olunur.

1. Keçmiş MDB-də ancaq Moskvada olub. Birinci dəfə Yunanıstanda olub. Sonuncu dəfə Çində olub. Bu il Böyük Britaniyada olacaq. Ən çox harda olub?
Cavab. Əlbəttə ki, Yunanıstanda. Söhbət Olimpiya oyunlarından gedir.

2. Səmada Günəşdən sonra ən parlaq ulduz budur...

Cavab: Sirius

3. Sovet dövründə belə hesab olunurdu ki, o ən yaxşı hədiyyədir O hədiyyənin ən bahasını Bill Gates 24 milyon dollara alıb.

Cavab: Kitab

4. E.ə. 490-ci ildə yunan sərkərdəsi Miltiad bu düzdə kiçik itkilərlə 6400 düşməni öldürməyə və qələbə çalmağa nail olur.

Cavab: Marafon

5. İngilis dilindən sonra dünyada ən çox danışılan Avropa dili hansıdır?

Cavab:İspan

Gənclərin iştirakı ilə bir-birindən maraqlı səhnələrin təşkil edilməsi olduqca maraqlı olar. Səhnələşdirmək üçün dünya şöhrətli yazıçıların və şairlərin əsərlərindən istifadə edilməsi məqsədə uyğundur. Belə əsərlərin seçilməsi gənclərdə mütaliyəyə marağı daha da artırır. Əsərin səhnələşdirməsi üçün bacarıqlı gənclərin istedadından istifadə edilməsi yaxşı olar. Bu gənclərdə mütaliyəyə həvəsi daha da artırır, onların aktyorluq bacarığını meydana çıxarar.

Yuxarı sinif şagirdləri arasında “Ən yaxşı povest”, “Ən yaxşı şeir”, “Ən yaxşı hekayə” adları altında müsabiqələr təşkil etmək olar. Gənc istedadları həvələndirmək məqsədilə qalibin hekayə və ya povestini elə gənclərin öz iştirakı ilə səhnələşdirmək onların həvəsini daha da artırır.

Gənc oxucularımızın ideya və maraqlarını öyrənmək məqsədilə dəyirmi masanın keçirilməsi məqsədə uyğundur. Gənclərin həyatının yaxşılaşdırılmasında mü-hüm rol olan gənclər təşkilatlarının nümayəndələri tədbirə dəvət olunur. Tədbir zamanı gənclər və təşkilat nümayəndələri məruzə edirlər. Gənclərimizin öz ideyaları, gələcək planları barədə çıxışları dinlənir. Hər bir gənci narahat edən problemlər dinlənildikdən sonra əlaqədar təşkilat üzvləri tərəfindən onların suallarına aşıqlıq gətirilir.

İnsanlar dost qazanmağa hələ gənc yaşlarından vərdiş etməlidirlər. Çünki bu yaşda olan gənclərin həyatda düzgün istiqamət seçmələri üçün seçdikləri dostların rolu böyükdür. Yanlış dost seçimi gəncləri pis vərdişlərə sövq edə bilər. Ki-təbxana işçilərinin digər bir borcu da gəncləri ziyanlı vərdişlərdən uzaqlaşdırmaq, popiros, alkoqol, narkotikin ziyanlarından onları xəbərdar etməkdir.

Demək olar ki, hamı narkotikin necə ziyanlı olduğunu bilir. Buna baxmayaraq onun toruna düşənlərin sayı çox sürətlə artır. Niyə? Çünki insanlar arasında maarifləndirmə aşağı səviyyədədir. Buna görə də narkotikin insanı və onun həyatını necə məhv etməsi barədə məlumat çox az insanda var. Bizim məqsədimiz bu təhlükəni gənclərimizə çatdırmaqdır. Bu məqsədlə kitabxana işçilərinin məktəblərdə gəncləri bu haqda maarifləndirmələri vacib şərtlərdəndir. Bu səbəbdən məktəblərdə gənclərlə bu barədə maarifləndirici söhbətlərin aparılması istənilən nəticələri verir. Aşağıda qeyd etdiyimiz məlumatlardan istifadə edərək gəncləri məlumatlandırmaq olar.

Narkotik Narkotik ilk növbədə insanın sağlamlığına ziyan vurur. Narkomaniya orqanizmin zəifləməsinə, bədənin arıqlamasına

və fiziki gücün zəifləməsinə gətirib çıxarır. Orqanizmin zəhərlənməsi daxili orqanların - qara ciyər və böyrəyin zəhərlənməsinə gətirib çıxarır. Narkomanlar içərisində ən geniş yayılmış xəstəlik hepatit və QİÇS-dir. Narkotikdən istifadə edənlərdə baş beyinin qabığı 7 dəqiqədən sonra ölməyə başlayır. Əlbəttə bütün qabıq birdən ölmür, bu yavaş gedən prosesdir. Buna görə də bir çox narkoman yaşamaqda qalır. Amma onlar natamam insan olurlar. Elələri olur ki, hərəkət edə bilmirlər, heç bir reaksiya göstərmir, düşünmür. Onların beyni ancaq fizioloji prosesləri idarə edir. Məsələn, onları yedirdikdə yeyir, əşyalardan istifadə edə bilmir, danışa bilmirlər. Narkotikin olmaması əsəbləşməyə və hirsələnməyə gətirib çıxarır. Böyük narahatçılıq başlayır. İnsan artıq bir işlə məşğul ola bilmir. Narkotikə aludə olan insan hər bir alçalmaya, iyrənc hərəkət etməyə məcbur olur. Həmin insanın bütün maraqları, ümüdləri və qarşısına qoyduğu məqsədləri getdikcə sönür.

Siqaret

Siqaretin tərkibi xərçəng xəstəliyi yaradan maddələrlə zəngindir. Onun təribində 3700-ə qədər zərərli maddə var. Və bu zərərli maddələr siqaretlə birgə alınan hər nəfəsdə insan orqanizmini zəhərləyir. Bunun nəticəsində ciddi xəstəliklər meydana gəlir. Dünyada hər 13 saniyədə bir insan siqaretlə bağlı xəstəliklərdən dünyasını dəyişir. Hər il dünya miqyasında 2 milyon yarım insan siqaretə görə ölür. Bu ölümlərin başlıca səbəbi isə ağciyər xərçəngidir. İkinci səbəb isə ürək xəstəlikləri və xərçəng xəstəliyidir. İnsanlar olduqca ehtiyatlı olmalıdırlar. Çünki bu xəstəlik əsasən qanla yoluxur. Buna görə də hər kəs iynə vurdurarkən salonlara gedərkən ehtiyatlı olmalıdır.

Alkoqol

Alkoqol dildə, dodaqda, qırtlaqda xərçəng xəstəliyinin yaranmasına səbəb olur. O həm də ürək-damar xəstəklərinin törədicisidir. Spirtli içkinin insan orqanizminə olduqca böyük təsiri var: qaraciyər, mədə-bağırsağ, baş beyin, ürək alkoqoldan istifadə zamanı ən çox zədələnən orqanlardır. Bildiyimiz kimi, mədə və bağırsaqlarda qidانی həzm etmək üçün fermentlər ifraz edən xüsusi vəzlər yerləşir. Alkoqol bu vəzləri qıcıqlandırdığı halda fermentlər qidانی həzm etmək xüsusiyyətini itirir. Digər tərəfdən alkoqol mədənin hərəkət aktivliyini gücləndirir. Nəticədə qida kifayət qədər həzm olunmayaraq mədəni tərk edir. Gələcək ana spirtli içki qəbul etməklə öz övladını hələ dünyaya gəlməmişdən zəhərləyir, nəticədə xəstə, əqli zəif uşaq dünyaya gəlir.

Gənclərin sağlamlığını təhlükə qarşısında qoyan əsas xəstəliklərdən biri AİDS xəstəliyidir ki, bu barədə gənc oxucuların maarifləndirilməsi olduqca vacibdir. Bu məqsədlə xüsusən məktəblərdə kitabxanaçı tərəfindən maarifləndirici söh-bətlərin aparılması yaxşı nəticələr doğurur. Kitabxanaçının maarifləndirici çıxışı-şında aşağıdakı məlumatlar öz əksini tapmalıdır:

AİDS

AIDS xəstəliyi QİÇS, SPİD adları ilə də tanınır. HIV insanın immunçatışmazlığı virusudur. Bu viruslar insan orqanizminin CD4 adlanan hüceyrələrini məhv edir. HIV-ə yoluxmuş insanlarda müdafiə sistemi zəiflədiyinə görə onlar bir çox xəstəliklərə asanlıqla tutulurlar. Bu xəstəliklər ölümə nəticələnir. Virus daşıyıcısı tamamilə sağlam görünə bilər. QİÇS-ə yoluxmuş insan yoluxduğundan xəbərsiz ola bilər. Bu xəstəlik əsasən qanla yoluxur və hər kəs iynə vurdurarkən, salonlara gedərkən ehtiyatlı olmalıdır.

Gənclər, onu da bilməlidir ki, Respublikamızda QİÇS-lə mübarizə mərkəzi fəaliyyət göstərir. Mərkəzin qaynar xətti (494 99 24) hər zaman insanların müraciəti üçün açıqdır. Eyni zamanda mərkəzin saytı (www.AIDS.az) da fəaliyyət gös-tərir ki, bura daxil olaraq sizi maraqlandıran sualları buradan da əldə edə bilərsiniz. Hətta həmin mərkəzin əməkdaşları ilə gənclərin görüşünün təşkili də mümkündür. Söhbət zamanı kitabxanaçı “Tibb qəzeti”, “Ailə həkimi” jurnalındakı məlumatlardan da istifadə edə bilər.

Hər bir gənc gün ərzində öz öhdəsinə düşən işləri görməklə yanaşı düzgün istirahət etməyi də bacarmalıdır. Lakin gənclərimiz istirahət rejimlərini düzgünmü qururlar? Əyləncə anlayışını hər kəs eyni mənada qəbul etmir. Gənclərimizin çoxu istirahəti kitab oxuyub, mütailə etməkdə, musiqi dinləməkdə televizora baxmaqda görürsə, böyük bir qismi isə əyləncəni dostlar ətrafında hansısa istirahət mərkəzində dincəlməkdə görür. Bir sözlə hər bir gəncin öz maraq dairəsinə uyğun əyləncə tərzini var. İnsan vaxtını həm iş üçün, həm də istirahət üçün düzgün bölüşdürməyi bacarmalıdır. Düzgün işləyə bilməyən adam düzgün istirahət etməyi də bacarmaz. Beləcə də imuniteti zəifləyə bilər. Bununla əlaqədar kitabxana işçiləri tərəfindən gənclərimizin düzgün asudə vaxtının düzgün istiqamətləndirilməsi vacibdir.

Ancaq onu da qeyd edək ki, kitab oxumaq istirahət etməyin ən yaxşı üsuludur. Britaniyalı psixoloqlar bəyan etmişlər ki, kitab oxumaq başqa üsullarla müqayisədə sakitləşməyə tez bir zamanda kömək edir. Cəmi 6 dəqiqə kitab oxumaq stressin səviyyəsini ikidə üç dəfə endirir. Kitab oxumaq fikri cəmləşdirməyə, ədəbiyyat aləminə daxil olmağa və problemlərdən yayınmağa kömək edir. Kitabxanaçıların bu mühüm vərdişi gənclərə sevdirməsi olduqca vacib amillərdən biridir.

Mütaliə insan xarakterini formalaşdırıb, gənclərimizə bir sıra müsbət keyfiyyətlər aşılayır. Bu səbəbdən kitabxanaçılar gənclərdə mütaliəyə həvəs oyatmaq məqsədilə öz işlərini planlı şəkildə qurmalıdırlar. Nəzərə alsaq ki, XXI əsr komputer-informasiya əsridir. Mütaliəni gənclərə sevdirməyin, gənclərlə daim ünsiyyətdə olmağın ən yeni üsullarından biri də internetin geniş imkanlarından istifadə etməkdir. Çünki son dövrlərdə internetdən istifadə etməyən gənc az tapılır. Bunun üçün kitabxanaların internet səhifələrinin fəaliyyət göstərməsi əlbəttə ki, yaxşıdır. Ancaq onu da nəzərə almaq lazımdır ki, iqtisadi çətinliklər hər kitabxanaya bu imkanı vermir. Ancaq sadə üsullarla da gənclərlə əlaqə saxlamaq olar. Bilirik ki, internetdə Twitter, Facebook kimi məşhur sosial şəbəkələr fəaliyyət göstərir. Bu şəbəkələrdə kitabxanaların səhifələrini yaratmaq və səhifələri şəbəkə istifadəçilərinə təklif etmək olar. Həmin səhifədə kitabxananın şəkilləri, kitabxanaya yeni daxil olan kitabların üz qabıqları yerləşdirilə bilər. Bununla

yanaşı gənclər səhifəni yaradan kitabxanaçı ilə söhbət edə bilər, öz problemləri və onları maraqlandıran kitablarla əlaqədar suallarını kitabxanaçıya ünvanlaya bilərlər. Bu həm də kitabxanaçıya gənc oxucuları kitabxanaya yeni daxil olan kitablarla yaxından tanış etmək imkanı verir. Internetdə bu kimi səhifələrin yaradılması həm də oxuculara virtual olaraq müəyyən əsər haqqında fikir mübadiləsi etməyə və müzakirələr aparmağa imkan verir. Gördüyümüz kimi internetin imkanlarından istifadə edərək kitabxana sahəsində mühüm nailiyyətlər əldə etməyə imkan verir.

Gənclərdə maarifləndirməni gücləndirmək məqsədilə onların yazıçı və şairlərlə kitabxanalarda görüşünün təşkili yaxşı nəticələr verir. F. Köçərli adına kitab-xana öz iş təcrübəsində bu metoddan geniş istifadə etməkdədir. Belə ki, bu cür görüşlər gənclərdə savadı, dünyagörüşünü daha da artırır. Bundan əlavə fikir mübadiləsinin aparılması gənclərə öz fikir və düşüncələrini daha yaxşı ifadə etməyə imkan verir. Bu da gələcəkdə azad fikirli cəmiyyətin formalaşmasında mühüm rol oynayır.

Gəncləri mütəmadi olaraq kitabxanaya yeni daxil olan kitablar barədə məlumatlandırmaq lazımdır. Bu məqsədlə müasir yazıçılarımızın kitablarından ibarət sərgilər təşkil etmək olar. Sərgidə N. Məmmədlinin “Bu bir oyundur”, “Zəngülə”, “Vicdan dustağı”, Elxan Elatlının “Pəncərədə görünən kölgə”, “Cəhənnəmdən gələn səs”, “Xəyanət”, “Bakıdan gələn xəfiyyə”, “Qan ləkəsi”, “İtmiş qızın axtarışı”, “ Yeddinci mərtəbədə qətl”, Pərvizin “Yad dildə”, Varisin “Sonuncu ölən ümidlər”, “Bir ovuc torpaq” “Görünməyən izlər”, Çingiz Abdullayevin “Onun qəlbinin üçdə bir hissəsi”, “Veneranın ikinci dəfə həyata gəlməsi”, “Kandaqordan agent”, “Paralel həyat” kitablarını nümayiş etdirmək olar.

Kitabxanalarda gənclərimizi fəaliyyətdə olan gənclər təşkilatları haqqında məlumatlandırmaq lazımdır. Belə ki, hazırda ölkəmizdə 170 gənclər təşkilatı fəaliyyət göstərməkdədir. Bu təşkilatların fəaliyyətindən, gördükləri işlərdən gənc oxucuları xəbərdar etmək üçün həmin təşkilatların nümayəndələri ilə gəncləri görüşdürmək mümkündür. Beləcə gənclər onları maraqlandıran suallara cavab tapa bilərlər.

Son dövrlərin yazıçılarını oxucularımıza sevdirmək məqsədilə onların əsərlərinin icmallarının keçirilməsi məqsədə uyğundur. İcmalını keçirə biləcəyiniz əsərlərdən biri son dövrlərin sevilən yazıçısı Elxan Elatlının “Görünməyən izlər” kitabıdır. Yazıçı əsərlərini detektiv üslubda yazır. Əsərin əsas qəhrəmanı Qambay Qasımlıdır. Romanda Humayla onun tanışlığından bəhs edilir. Əsərdə bu günümüzün gəncliyi üçün olduqca əhəmiyyətlidir. Belə ki, yazıçı əsərdə narkotokin insan həyatını necə məhv etdiyini olduqca aydın şəkildə əks etdirir. Elə bu səbəbdən də əsər gənclərimiz üçün əhəmiyyətə malikdir. Kitab 2010-cu ildə Bakıda “İdeal-print” nəşriyyatında çap olunmuş və oxucuların ixtiyarına verilmişdir.

Müasir dövr Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrindən bir də Nüşabə Məmmədlidir. Yazıçının son nəşr olunan kitablarından biri “Vicdan dustağı” adlanır. Kitab 2010-cu ildə “Çinar-Çap” nəşriyyatı tərəfindən çap olunmuşdur. Kitabın icmalının təşkili gənc oxucularda ona qarşı maraq yaradır. Roman onu oxuyan hər bir gənci öz həyatını, atacağı addımları bir daha

düşünməyə vadar edir. Belə ki, tərbiyəvi mövzuda yazılan əsər müasir gəncliyimiz üçün olduqca əhəmiyyətlidir. Əsər gənclərə bir sıra insani keyfiyyətləri aşılamaq cəhətdən olduqca əhəmiyyətlidir. Romanın əsas qəhrəmanı Səltənətdir. Onun həyatında baş verən çətinliklər gənclər üçün təhsilin nə qədər vacib olduğunu bir daha sübut edir. Yazıçı romanda erməni millətinə xas murdar xüsusiyyətləri böyük məharətlə təsvir etmişdir. Roman gənclərimizi mübariz olmağa, vətəni, ailəni sevməyə, təhsil almağa səsləyir. Əsər gənclərimiz üçün böyük tərbiyəvi əhəmiyyətə malikdir.

Gənclərin fikir və düşüncələrini öyrənmək üçün onlar arasında müsahibənin keçirilməsi məqsədə uyğundur. Onu da deyək ki, müsahibə oxucuları öyrənməyin ən yaxşı üsullarındandır. Müsahibənin ali təhsil və orta ixtisas məktəb kitabxanalarına müraciət edən tələbələr arasında keçirmək daha yaxşı olar. Müsahibə zamanı təqdim olunacaq sualları sizə təqdim edirik:

- 1.Özünüzü təqdim edin. Harada təhsil alırsınız?
- 2.Tez-tezmi kitabxanalara müraciət edirsiniz?
- 3.Hansı janrda olan ədəbiyyata daha çox üstünlük verirsiniz?

4. Ən son hansı kitabı oxumusunuz?
5. Sizcə Azərbaycanda gənclər azmı mütləqdir?
6. Özünüzü hazırkı cəmiyyətdə hansı mövqedə görürsünüz?
7. Bəs gələcəkdə hansı mövqedə olmaq istərdiniz?
8. Sizcə gələcəkdə öz ixtisasınız üzrə mütəxəssis ola biləcəksinizmi?
10. Siz gənc olmağın üstünlüyünü nədə görürsünüz?
11. Sizcə təhsil gənclərimiz üçün nə dərəcədə önəmlidir?
12. Sizcə Azərbaycan gəncliyi nəyə qadirdir?
13. Azərbaycan gənclərinə nə tövsiyyə edərdiniz?
14. Azərbaycanımızı necə görmək istərdiniz?
15. Asudə vaxtlarınızı necə keçirirsiniz?
16. Ən çox sevdiyiniz məşğuliyət nədir?
17. Sizcə bizim gənclərin əsas problemləri nədən ibarətdir?

Maraqlı tədbirlərdən biri ədəbi bəddi gecədir. “Bizim gələcəyimiz-gənclərimiz” ədəbi bəddi gecənin ssenarisini sizə təqdim edirik.

(Səhnədəki plakatda Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin respublika gənclərinin II forumundakı nitqindən olan sözləri əksini tapmışdır: XXI əsr gənclərin əsridir. XXI əsr Azərbaycanda gənclərin müstəqil dövlətimizi qurub-yaratmaq inkişaf etdirmək dövrüdür .)

(Tədbir ekranda Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin çıxışının nümayişi ilə başlanır.)

Heydər Əliyev: Əziz gənclər!

Bu gün ölkəmizdə bayram günüdür, Gənclər günüdür. Bu

Bayram münasibətilə sizi, Azərbaycanın bütün gənclərini səmimi qəlbdən təbrik edirəm. Sizə can sağlığı, xoşbəxt həyat, təhsilinizdə, gələcək işlərinizdə, bütün həyatınızda uğurlar arzulayıram. Bizim bugünkü görüşümüz bəşər tarixində əlamət dar bir dövrə təsadüf edir - əsrlərin, minilliklərin ayrıcında, XXI əsrin birinci ilinin başlanğıcında keçirilir. Bu həqiqətən tarixi hadisədir. Çünkü bu dövrü, bu günləri yaşamaq bizlərə, sizlərə nəşib olubdur. Həm XX əsrdə yaşayıb-yaradaraq onu başa vurmaq, həm də XXI əsrə keçib bunu davam etdirmək nəşib olubdur. XXI əsr gənclərin əsridir, sizin əsrinizdir. Heçşübhe etmirəm ki, Azərbaycan gəncləri XX əsrdə toplanmış bütün təcrübədən səmərəli istifadə edərək, XXI əsrdə doğma, müstəqil Azərbaycan üçün yeni uğurlar gətirəcəklər.

I Aparıcı: Hamınızı xoş gördük, əziz gənclərimiz və hörmətli qonaqlar! Əziz gənclər, ulu öndərimizin çıxışında eşitdiyiniz kimi bu günki tədbirimiz məhz sizə həsr olunmuşdur.

I Aparıcı: Ümummilli liderimizin də hər dəfə çıxışlarında qeyd etdiyi kimi Azərbaycan gəncliyi müstəqil respublikamız üçün böyük nailiyyətlər qazanmaq iqtidarına malikdir. Bəs bu məqsədlərə çataq üçün biz gənclər nə etməliyik?

II Aparıcı: Bildiyimiz kimi inkişafa gedən yol ilk növbədə təhsildən keçir. Elə bu səbəbdən də hamınız təhsilinizə, savadınızı artırmağa xüsusi diqqətlə yanaşmalısınız. Dostlar, çalışın daima intellektual səviyyənizi, savadınızı inkişaf etdirin. Çünki vətənimizə layiqli bir vətəndaş kimi yetişmək üçün təhsil önəmli şərtlərdən biridir. Konstitutiyaımızın da 42-ci maddəsində göstərildiyi kimi hər bir vətəndaşın təhsil almaq hüququ vardır. Dövlətimiz isə hər bir gəncin təhsil almaq hüququnu təmin edir. Bu imkanlardan yararlanın, əziz gənclər!

I Aparıcı: Dostlar, unutmayın ki, siz artıq cəmiyyətin yetkin üzvüsünüz. Hər addımı atmazdan öncə hərtərəfli düşünün, ziyanlı vərdişlərdən uzaq olmağa çalışın. Heç bilirsinizmi ki, bu kimi vərdişlər insanın gələcək həyatında necə dərin yaralar açə bilər? Elə bu səbəbdən də popiros çəkmək, içki içmək, narkotikdən istifadə etmək kimi pis vərdişlərdən uzaq olun. Buna nail olmaq üçünsə ilk növbədə ətrafınıza yaxşı dostlar toplayın.

II Aparıcı: Unutmayın ki, dostluq bütün hisslərin, bütün münasibətlərin ən ülvisi ən əvəzolunmazı və ən önəmlisidir. Dostluq olmadan sevgi olmaz, dostluq olmadan heç bir münasibət baş tutmaz, dostluq olmadan inam, dəyər və səmimiyyət olmaz. Atalarımız əbəs yerə deməyiblər ki, “Dostunu mənə göstər sənə kim olduğunu deyim” Odur ki, özünüzə yaxşı dostlar qazanın və özünüz də yaxşı dost olmağa çalışın! Gəlin unutmayaq ki, dostluq təkcə insanların şəxsi münasibəti olmaqla qalmır, bu

zamanla cəmiyyətdə münasibətlərin yaxşılaşmasına, qonşu dövlətlərlə əlaqələrin möhkəmləndirilməsinə gətirib çıxarır.

(*Oxucu: Elmir Gəncəlinin “Dostluq” şeirini söyləyir.*)

Bir gecə qələmi əlimə aldım
Düşündüm dostluqda səhv etmişəm mən ?
İlk öncə yadıma mən səni saldım
Gördüm xoş xatirələri məhv etmişəm mən !

Yadında qalmısan pis fikirlərlə
Hər zaman dostuna demisən yalan
Dar gündə sən məni vermisən ələ
Əsl dost dostuna can verər qurban

Heç kimə dost sözün demirəm indi
O qədər yalançı dostlar görmüşəm
Dost dedim çevrildim bir də gördüm ki,
Artıq üzü üstə yerə düşmüşəm...

I Aparıcı:

Gənclər, siz hər zaman vətənimizin xidmətində durmalı, onun gələcək inkişafına yaxından iştirak etməlisiniz. Unutmayaq ki, vətənimizi yadellilərdən qorumaq kimi mühüm bir vəzifə də biz gənclərin üzərinə düşür. Belə ki, hər bir oğlan hərbi xidmətini yerinə yetirməklə vətən qarşısında öz borcunu yerinə yetirməlidir. Vətənə məhəbbət, anaya, xalqa, ailəyə olan məhəbbət de-məkdir.

(*Oxucu Mirvarid Dilbazinin “Vətən oğulsuz olmasın” şeirini söyləyir.*)

İgid oğul istəyir
Vətən hər dar günündə
Şücaətlə dayansın
Mərdim düşmən önündə
İgid oğul, ər oğul
Vətənin şöhrətidir
Tədbirli rəhbər oğul
Xalqın səadətidir.
Gül üstə gül bitirir
Övladın fərliləri
Vətən tarixi olur
Elin hünərliləri.
Sizə uğurlu yollar
Şücaətli oğular
Vətənin qartalları!
Qədirbilən xalqımız
Bəzəyərək güllərlə
Keçdiyimiz bu çətin,
Bu əzablı yolları!

(Gənclərin ifasında Cavanşir Quliyevin “Əsgər marşı” mahnısı səslənir və səhnədə Azərbaycan bayrağı dalğalanır.)

II aparıcı: İndi isə hamınızı gənc oxucularımızın hazırladığı səhnəciyə baxmaga dəvət edirik.

(Tələbələr səhnəyə çıxır.onlar aralarında söhbət edirlər. Birinci tələbə üzünü yoldaşlarına tutaraq deyir:)

I tələbə: Ay uşaqlar, deyirəm həyatımız elə bil ki, kinolara bənzəyir. Necə düşünürsünüz? Gəlin bu barədə öz fikirlərimizi deyək. İlk əvvəl mən başlayıram: Tələbənin ilk günü - “Uşaqlığın son gecəsi” dir. Birinci kurs - “İnsan məskən salır”

II tələbə: İkinci kurs - “Geriye yol yoxdur”, Müəllim və patoq – “Əlibaba və qırx quldur “

I tələbə: Tələbə lövhə qarşısında - “Sən niyə susursan”?, Asanlıqla yaxşı qiymət yazan müəllim: “Onun böyük ürəyi”

III tələbə: Başdan sovdu dərslər – “Gün keçdi” Axırncı dərslər – “Atları yəhərləyin”

I tələbə: Tələbə imtahanda “Canlı meyit” Tələbə seminarında “Bülbül qəfəsdə”

III tələbə: Tələbə yataqxanada “Qərib cinlər diyarında”

II tələbə: Dərslərdən qaçan tələbə “Əhməd haradadır?” Dekan dəhlizdə - “Mixaylo şəhərdə”

IV tələbə: Payıza qalan tələbə - “Onu bağışlamaq olarmı?” imtahandan kəsilən tələbə - “Arxadan vurulan zərbə”

II tələbə: Konspektsiz tələbə - “Başsız atlı”, Bufet – “Şərikli çörək”

I tələbə: Semestr imtahanı – “İstintaq davam edir”, Dayday -“Böyük dayaq”

III tələbə: Dövlət imtahanı – “Axırncı aşırım” Diplom müdafiəsi - “Dağlarda döyüş”

I tələbə: Uşaqlar, imtahan demişkən, deyirəm nə yaxşı oldu ki, imtahanları verib qurtardıq.

II tələbə Amma mən axırncı imtahandan kəsildim. Bütün suallara cavab vermişdim. Bir sualdan başqa.

Tələbələr: O hansı sualdır?

II tələbə: Müəllim soruşdu ki, Rusiya-Yaponiya müharibəsi hansı ölkələr arasında baş vermişdir? Mən də o mövzunu oxumamışdım.

I tələbə: Hə çətin sualdır. Heç mən də bilmədim. Eybi yox gedək kitabdan taparsan.

(Tələbələr səhnəni tərk edirlər)

I aparıcı: Hər bir şəxs gələcəyini düşünərək yaşayır, çünki hər bir

günün sabahı var. Müasir gənclərimiz həm öz, həm də ümumilikdə Azərbaycanımızın gələcəyi üçün daim çalışmalıdır. Gəlin vətənimizi göz bəbəyimiz kimi qoruyub onun keşiyinə duraq. Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin və hörmətli prezidentimiz İlham Əliyevin bizə olan etimadını doğruldaq. Azərbaycanımızı gündən-günə inkişaf etdirək.

S O N

Ədəbiyyat siyahısı

Internetdə

www.google.az

Kitablar:

1. Bünyadzadə, Könül Yusif.- gəncliyin fəlsəfəsi. B.: Nurlar.-2009.-256s.
2. Cəfərov Həməzə.- Azərbaycanca gənclər hərəkatı.-B.: Nurlar, 2009.-458s.
3. Dolğun Nəsir.-Ürəkdə bəslənən sevdaya şükür.
4. Elatlı E. Görünməyən izlər. B.: İdeal-Print, 2010, 320 s.
5. Məmmədli N. Vicdan dustağı. B.: Çinar-Çap, 2010, - 205 s.

Dövrü mətbuata:

1. Bəşirqızı Z. Gənclər ulu öndərin tövsiyələrinə layiqincə əməl edirlər. // Xalq qəzeti. – 2007.- 17 iyul
2. Elmanoğlu S. Gənclərin himayədarı// Azərbaycan.-2007.- 2 fevral
3. Əliyev T. Azərbaycan gəncləri Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ulu öndər Heydər Əliyev tövsiyələrini layiqincə yerinə yetirirlər. // Xalq qəzeti.- 2 fevral
4. Məmmədov Ş. Gəncliyin bədii mədəniyyətinin formalaşmasında folklorə aid informasiyaların rolu. // Azərbaycan müəllimi.- 2000.-6 dekabr
5. Məmmədov Ş. Bizim gələcəyimiz gənclərdir. // Azərbaycan müəllimi 2007.- 2 fevral

Tərtib edəni: Xəlilova Xəyalə - F. Köçərli adına Respublika Uşaq
Kitabxanasının baş kitabxanaçısı
Redaktor: Fizurə Quliyeva - F. Köçərli adına Respublika Uşaq
Kitabxanasının direktoru